



THE KENYA NATIONAL EXAMINATIONS COUNCIL

SCHOOL BASED ASSESSMENT

KISWAHILI

SEHEMU A

Zoezi 1 na 2

Gredi ya 5-2024

NAKALA YA MWALIMU

Sehemu A inatathmini Stadi ya Kusikiliza na Kuzungumza. Inajumuisha mazoezi matatu:

- i. Mazungumzo ya ana kwa ana
- ii. Ufahamu wa Kusikiliza
- iii. Kusoma kwa sauti

Maagizo ya jumla

1. Mwalimu awafahamishe **wanafunzi wote** kwamba mazoezi yote katika sehemu hii yatakuwa tathmini ya ana kwa ana. Kila mwanafunzi atakuwa na zamu yake ya kutathminiwa; mmoja baada ya mwingine.
2. Mwalimu awafahamishe wanafunzi wote kwamba karatasi hii ina mazoezi matatu:
 - i. **Mazungumzo ya ana kwa ana**
 - ii. **Ufahamu wa Kusikiliza**
 - iii. **Kusoma kwa Sauti**
3. Mwanafunzi aandaliwe kiti au dawati kutazamana na mwalimu.
4. Mwalimu atangulize kila zoezi na amfahamishe mwanafunzi matarajio ya kila zoezi.
5. Mwalimu amfahamishe mwanafunzi kukamilika kwa kila zoezi.
6. Mwalimu atathmini umilisi wa mwanafunzi kwa mujibu wa mwongozo wa kutathminia pamoja na kuweka rekodi.

ZOEZI 1A: MAZUNGUMZO YA ANA KWA ANA**Maagizo maalum**

- i. Andaa mazingira mazuri ya tathmini kwa kumkaribisha mwanafunzi.
- ii. Mwamkue na kumwomba akae.
- iii. Jitambulisha kwake kwa kusema, 'Mimi ni mwalimu _____'.
- iv. Muulize jina lake.
- v. Anza tathmini kwa kusema,

'Leo ningependa tuzungumze kuhusu maadili.

Mtu akiwa na maadaili hufanya yale ambayo yanakubalika na jamii yake."

1. Hebu nieleze, wewe hufanya nini ili kuonyesha maadili?

(Mwanafunzi ajibu)

2. Ukiwa shuleni, ni nini kinachoweza kukufanya ukose maadili?

(Mwanafunzi ajibu)

3. Rafiki yako ana tabia ya kuchukua vitu vya wengine bila ruhusa. Unadhani ni nini kitafanyika akiendelea na tabia hii?

(Mwanafunzi ajibu)

4. Hebu nitajie maneno mawili yanayohusu maadili.

(Mwanafunzi ajibu)

ZOEZI 1B: UFAHAMU WA KUSIKILIZA**Maagizo maalum**

- i. Msomee mwanafunzi kifungu kifuatacho **mara mbili**.*
- ii. Mjulishe kuwa atajibu maswali baada ya kusomewa kifungu mara ya pili.*

Afya ni muhimu kwa kila binadamu. Mtu anastahili kuwa na afya ili aweze kutekeleza majukumu ya kila siku. Swali ni je, utafanya nini ili uwe na afya? Jambo la kwanza ni kuhakikisha kwamba umepata lishe bora. Lishe bora huwa na wanga, protini, vitamini na madini. Lishe ya aina hii itakuepusha na magonjwa kama vile upele.

Ni muhimu kufanya juhudi ili kujiepusha na magonjwa. Hakikisha umeoga angalau mara moja kwa siku, na kwamba unavaa nguo safi. Hili litakuinga na ugonjwa wa ngozi. Kadhalika, ni muhimu kupiga mswaki ili kuzuia kuoza kwa meno. Zaidi ya yote, huna budi kuhakikisha kuwa unaishi katika mazingira safi. Mazingira machafu ni makao mazuri ya wadudu kama vile nzi ambao wanasababisha magonjwa.

Bila shaka, usisahau mazoezi. Ukifanya mazoezi, utanyoosha viungo vya mwili. Pia, utajikinga na magonjwa kama vile ugonjwa wa moyo. Kumbuka, afya yako inakutegemea wewe.

5. Mtu anahitaji kuwa na afya ili?
(Mwanafunzi ajibu)
6. Umegundua kuwa rafiki yako anakuwa mgonjwa kila mara. Je, rafiki huyo amepuuza nini kulingana na kifungu?
(Mwanafunzi ajibu)
7. Ukiishi mahali penye nzi wengi unafikiri utapata ugonjwa gani?
(Mwanafunzi ajibu)
8. Ni muhimu kufanya juhudi ili kujiepusha na magonjwa. Kufanya juhudi ni kufanya nini?
(mwanafunzi ajibu)

ZOEZI 2 : KUSOMA KWA SAUTI

Maagizo maalum

- i. *Mfahamisha mwanafunzi matarajio ya Zoezi la Kusoma. (Zingatia mwongozo wa kutathminia Kusoma kwa sauti).*
- ii. *Mpe mwanafunzi nakala atakayoisoma kwa sauti.*
- iii. *Mwanafunzi anaposoma, sikiliza na kurekodi idadi ya maneno anayosoma kwa muda wa **dakika moja**.*
- iv. *Onyesha kwa mshazari (/) mahali mwanafunzi alipofikia kusoma **dakika moja** ikikamilika.*
- v. *Mruhusu mwanafunzi kusoma mpaka mwisho wa kifungu.*
- vi. *Pigia mstari maneno **yote** ambayo mwanafunzi atashindwa kuyasoma au kuyatamka vizuri.*
- vii. *Rekodi idadi ya maneno ambayo mwanafunzi ameweza **kusoma kwa usahihi** kwa **dakika moja**. (Baada ya kuondoa yaliyotamkwa vibaya au/na aliyoshindwa kutamka)*
- viii. *Rekodi viwango vya umilisi wa mwanafunzi kwa kuzingatia mwongozo uliopewa.*
- ix. *Hakikisha una nakala ya kurekodia tathmini hii. (Iwe na majina ya wanafunzi wote.)*
- x. *Ukiwa tayari kuanza tathmini, sema,*
 “Sasa naomba unisomee kifungu hiki kwa sauti.”

Mwalimu amwambie mwanafunzi asome kifungu kifuatacho kwa sauti.

Kuku ni ndege anayefugwa nyumbani. Ndege huyu ana faida nyingi. 10 Kwanza, hutupatia nyama na mayai ambayo huimarisha afya zetu. Watu 20 wengi hufurahia kula nyama ya kuku.

Ufugaji wa kuku ni 30 njia ya kuimarisha pato. Unaweza kuuza kuku au mayai. Pesa 40 zinazotokana na mauzo hayo zinaweza kutumiwa kukidhi mahitaji mbalimbali. Haya 50 ni kama vile chakula na mavazi. Unaweza pia kuhifadhi pesa 60 hizo katika benki zikakuletea faida.

Kuku hutupatia mbolea inayotumika shambani. 70 Mbolea hiyo hufanya mimea kukua vyema na hivyo kufanya mazao 80 kuwa mengi na ya kutosheleza.// Mbali na hayo, mbolea ya ⁹⁰ kuku inaweza kuuzwa ili kuleta mapato. Mapato hayo yanaweza kutumika ¹⁰⁰ kuanzisha miradi zaidi ili kujiimarisha. ¹⁰⁵